

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Кафедра цивільного захисту та інформаційних технологій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Запобігання надзвичайним ситуаціям”

Обов’язкова професійна

за освітньо-професійною програмою “Цивільний захист”
рівень вищої освіти перший (бакалавр)
у галузі знань К “Безпека та оборона”
за спеціальністю К10 “Цивільна безпека”
мова навчання українська

Рекомендовано кафедрою
цивільного захисту та інформаційних
технологій
на 2024-2025 навчальний рік.
Протокол від «29» серпня 2024 року №1

Силабус розроблений відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Запобігання надзвичайним ситуаціям».

2025 рік

Загальна інформація про дисципліну

Навчальний курс дисципліни «Запобігання надзвичайним ситуаціям» формують у майбутніх фахівців цивільного захисту необхідний рівень знань що включає: розуміння основних принципів організації та функціонування системи запобігання надзвичайним ситуаціям, вміння проводити аналіз потенційних загроз та оцінювати рівень ризику виникнення аварій, катастроф та інших НС, здатність розробляти профілактичні заходи для мінімізації негативних наслідків можливих аварій і стихійних лих, володіння методами планування заходів запобігання та ліквідації НС, організації взаємодії служб цивільного захисту, навички застосування сучасних технологій, засобів моніторингу, прогнозування та раннього виявлення загроз, вміння приймати обґрунтовані управлінські рішення в умовах невизначеності та дефіциту інформації.

Знання отримані у відповідності з сучасними науковими уявленнями під час вивчення дисципліни «Запобігання надзвичайним ситуаціям» спрямовані на формування у майбутніх фахівців здатності прогнозувати виникнення можливих аварій, катастроф, природних лих та інших видів надзвичайних ситуацій; засвоєння принципів організації профілактичної діяльності для запобігання негативним наслідкам НС; розвиток уміння проводити оцінку ризиків, моделювати сценарії розвитку подій та планувати заходи захисту населення й територій; освоєння методів оперативного виявлення, прогнозування, моніторингу й реагування на можливі загрози природного, техногенного, воєнного та соціального характеру.

Інформація про викладача

Загальна інформація	Бас Олег Володимирович, доцент кафедри цивільного захисту та інформаційних технологій, кандидат технічних наук
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8
E-mail	bas_oleh@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	методи та засоби моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій; новітні інформаційні технології в сфері цивільного захисту; засоби цивільного захисту та протипожежного захисту; оптимізація проведення аварійно-рятувальних робіт за допомогою сучасних технологій.
Професійні здібності	Професійні знання та досвід роботи у викладанні технічних дисциплін.

Наукова діяльність за освітнім компонентом	Кандидат технічних наук за спеціальністю 21.02.03 – «Цивільний захист».		
	Профіль	в	Orsid: https://orcid.org/0000-0002-2401-9457
	Профіль	у Google Scholar:	https://scholar.google.com.ua/citations?user=BH-14rgAAAAJ&hl=uk

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті університету.

Консультації з навчальної дисципліни проводяться щочетверга з 15.30 до 16.30 в кабінеті № 322 (вул. Онопрієнка , 8). В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти системне уявлення про принципи організації, планування та реалізації заходів запобігання надзвичайним ситуаціям, а також забезпечити отримання знань, умінь та навичок для ефективної оцінки ризиків, прогнозування виникнення аварій, природних лих, катастроф, інших видів НС, а також для розробки та реалізації профілактичних заходів, спрямованих на захист населення й територій.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна, вечірня)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	професійно обов'язкова	професійно обов'язкова
Навчальний рік	3-й	3-й
Семестр(и)	5,6-й	5,6-й
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	8	8
- загальна кількість годин	240	240

- кількість модулів	2	2
Розподіл часу за навчальним планом 5 семестр (в годинах):		
- лекції	20	4
- практичні заняття	34	0
- семінарські заняття	0	0
- лабораторні заняття	0	0
- курсовий проект (робота)	0	0
- інші види занять	0	0
- самостійна робота	65	112
- індивідуальні завдання (науково-дослідне)	0	0
Форма підсумкового контролю		
(курсова робота (курсний проект); диференційний залік; іспит)	Залік (4 годин)	Залік (6 годин)

Розподіл часу за навчальним планом 6 семестр (в годинах):		
- лекції	20	8
- практичні заняття	36	0
- семінарські заняття	0	4
- лабораторні заняття	0	0
- курсовий проект (робота)	0	0
- інші види занять	0	0
- самостійна робота	65	112
- індивідуальні завдання (науково-дослідне)	0	0
Форма підсумкового контролю		
(курсова робота (курсний проект); диференційний залік; іспит)	Іспит (4 годин)	Іспит (6 годин)

Передумови для вивчення дисципліни

Перелік дисциплін, які необхідно вивчити раніше: Радіаційний, хімічний та біологічний захист, правові основи цивільного захисту, інформаційні технології у сфері цивільного захисту.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної програми “Цивільний захист” вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
Застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, у практичній діяльності.	ПРН 04.
Пояснювати концептуальні основи моніторингу об'єктів захисту та знати автоматичні системи, прилади та пристрої, призначені для спостереження та контролювання стану об'єкта моніторингу, вимірювання його параметрів та збереження інформації щодо його стану.	ПРН 18.
Знати типи автоматизованих систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення, загальні технічні характеристики та вимоги до застосування систем управління, зв'язку та оповіщення у надзвичайних ситуаціях.	ПРН 19.
Дисциплінарні результати навчання	<i>аббревіатура</i>
Отримані навички застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, у практичній діяльності	
Вміти проводити моніторинг об'єктів захисту та знати автоматичні системи, використовувати прилади та пристрої, призначені для спостереження та контролювання стану об'єкта моніторингу, вимірювання його параметрів та збереження інформації щодо його стану.	
Знати типи автоматизованих систем оповіщення, загальні технічні характеристики та вимоги до застосування систем управління, зв'язку та оповіщення у надзвичайних ситуаціях.	

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність організовувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної, промислової безпеки та охорони праці.	ПК 15.

Очікувані компетентності з дисципліни	аббревіатура
Здатність аргументовано пояснювати необхідність додержання вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної.	

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни 5 семестр:

Модуль 1. Основи запобігання надзвичайним ситуаціям та організація цивільного захисту.

Тема 1.1. Вступ до курсу. Система цивільного захисту України: структура, завдання, функції у сфері запобігання надзвичайним ситуаціям.

Поняття та основні завдання системи цивільного захисту. Структура органів управління та сил цивільного захисту. Місце запобігання НС у національній системі безпеки.

Практичне заняття: Ознайомлення з нормативно-правовою базою цивільного захисту. Аналіз структури ДСНС та інших суб'єктів системи запобігання НС.

Огляд основних законів і підзаконних актів у сфері цивільного захисту. Побудова схеми організаційної структури ДСНС.

Тема 1.2. Класифікація надзвичайних ситуацій: природні, техногенні, воєнні та соціально-політичні загрози.

Критерії класифікації НС. Характеристика основних груп НС. Приклади реальних НС в Україні та світі.

Практичне заняття: Визначення типу НС на основі описаних сценаріїв. Складання таблиці з характеристиками різних видів НС.

Встановлення категорії та типу НС за описом події. Порівняльний аналіз наслідків різних типів НС.

Тема 1.3. Причини виникнення аварій, катастроф та стихійних лих. Аналіз небезпечних факторів.

Основні причини виникнення природних і техногенних катастроф. Взаємозв'язок людського фактора та ризику аварій. Методи ідентифікації небезпечних факторів.

Практичне заняття: Розробка причинно-наслідкових діаграм для прикладів реальних надзвичайних ситуацій.

Побудова діаграми «причина–наслідок». Аналіз факторів, що призвели до конкретної НС.

Тема 1.4. Основи оцінки ризику виникнення надзвичайних ситуацій. Поняття ризику, ймовірності та тяжкості наслідків.

Поняття та види ризику. Методи кількісної та якісної оцінки ризику. Використання оцінки ризику для планування заходів безпеки.

Практичне заняття: Виконання розрахунків рівня ризику для заданих умов з використанням спрощених методик.

Розрахунок показників ризику. Визначення пріоритетності заходів зниження ризику.

Тема 1.5. Системи моніторингу, прогнозування та раннього виявлення загроз. Технічні засоби та сучасні ІТ-рішення.

Призначення та види систем моніторингу. Технології збору, обробки та передавання даних. Використання ГІС і сучасних програмних комплексів.

Практичне заняття: Розробка схеми моніторингу потенційно небезпечного об'єкта із зазначенням сенсорів та каналів передачі даних.

Вибір технічних засобів моніторингу. Визначення інформаційних потоків системи.

Тема 1.6. Організація профілактичної діяльності для запобігання НС. Планування та впровадження превентивних заходів.

Основні принципи профілактики НС. Розробка планів заходів цивільного захисту. Оцінка ефективності профілактичних програм.

Практичне заняття: Створення плану профілактичних заходів для конкретної територіальної громади.

Визначення загроз для громади. Формування переліку превентивних заходів.

Тема 1.7. Взаємодія служб цивільного захисту в умовах загрози та виникнення НС. Ролі, функції та алгоритми взаємодії.

Основні суб'єкти взаємодії у сфері цивільного захисту. Порядок координації дій під час НС. Приклади ефективної міжвідомчої взаємодії.

Практичне заняття: Моделювання міжвідомчої взаємодії при ліквідації наслідків аварії (ділова гра, ситуаційний центр).

Розподіл ролей та завдань між учасниками. Вироблення узгодженого плану дій.

Тема 1.8. Управлінські рішення в умовах невизначеності та дефіциту інформації. Підходи до прийняття рішень у кризових ситуаціях.

Особливості ухвалення рішень у надзвичайних умовах. Методи підтримки прийняття рішень. Вплив часу та неповної інформації на якість рішень.

Практичне заняття: Аналіз кейсів та вироблення рішень у ситуації браку часу та неповної інформації.

Визначення ключових даних для ухвалення рішення. Розробка алгоритму дій у кризових умовах.

Тема 1.9. Міжнародний досвід запобігання надзвичайним ситуаціям та його інтеграція в українську практику.

Порівняння систем запобігання НС у різних країнах. Приклади міжнародних програм та ініціатив. Можливості імплементації європейських стандартів в Україні.

Практичне заняття: Порівняльний аналіз національної та міжнародної систем запобігання НС. Визначення можливостей адаптації.

Вибір елементів міжнародного досвіду для впровадження. Оцінка бар'єрів і ризиків при адаптації.

Тема 1.10. Запобігання надзвичайним ситуаціям воєнного характеру в умовах війни в Україні.

Основні види воєнних загроз та їх наслідки для населення й територій. Методи оцінки ризиків і підготовки до воєнних НС. Особливості взаємодії цивільного захисту та військових структур.

Практичне заняття: Розробка плану дій громади у разі загрози воєнної НС.

Формування алгоритму евакуації та укриття населення. Визначення ключових ризиків для конкретного регіону.

Теми навчальної дисципліни 6 семестр:

Модуль 2. Реагування на надзвичайні ситуації в умовах мирного та воєнного часу

Тема 2.1. Організація реагування на надзвичайні ситуації: принципи та етапи.

Етапи реагування на НС та їх характеристика. Пріоритети під час проведення рятувальних робіт. Координація сил і засобів у перші години після НС.

Практичне заняття: Складання схеми реагування на прикладі конкретної НС.

Визначення пріоритетних дій у перші години після НС. Розподіл ресурсів між службами.

Тема 2.2. Ліквідація наслідків аварій, катастроф та стихійних лих.

Основні види рятувальних та відновлювальних робіт. Особливості роботи в зоні ураження. Взаємодія з місцевими органами влади та волонтерами.

Практичне заняття: Розробка плану ліквідації наслідків техногенної аварії.

Визначення першочергових заходів з ліквідації. Планування залучення техніки та персоналу.

Тема 2.3. Медичне забезпечення та евакуація постраждалих під час НС.

Організація медичної допомоги в умовах НС. Алгоритми евакуації населення та поранених. Психологічна підтримка постраждалих.

Практичне заняття: Створення схеми евакуації з населеного пункту.

Вибір маршрутів та пунктів збору. Визначення потреби в транспорті.

Тема 2.4. Засоби індивідуального та колективного захисту населення.

Види засобів захисту та правила їх використання. Принципи облаштування захисних споруд. Зберігання та перевірка готовності засобів захисту.

Практичне заняття: Аналіз оснащення сховища та плану його використання.

Перевірка відповідності сховища вимогам. Розробка інструкцій для населення.

Тема 2.5. Роль громад та населення в реагуванні на НС.

Залучення громад до рятувальних робіт. Розвиток культури безпеки серед населення. Приклади ефективної самоорганізації під час криз.

Практичне заняття: Моделювання роботи волонтерської групи у випадку НС.

Формування команди та розподіл завдань. Організація зв'язку та взаємодії.

Тема 2.6. Психологічна стійкість та управління стресом в умовах НС.

Психологічні реакції на кризові події. Методи підтримання особистої стійкості. Підготовка рятувальників до роботи в стресових умовах.

Практичне заняття: Відпрацювання технік зниження стресу та емоційної стабілізації.

Виконання дихальних та релаксаційних вправ. Розбір кейсів психологічної підтримки.

Тема 2.7. Відновлення інфраструктури та життєзабезпечення після НС.

Пріоритети відновлювальних робіт. Тимчасові рішення для життєзабезпечення. Взаємодія з міжнародними гуманітарними організаціями.

Практичне заняття: Розробка плану відновлення об'єкта критичної інфраструктури.

Визначення етапів відновлення. Пошук ресурсів та партнерів.

Тема 2.8. Інформаційна безпека та протидія дезінформації під час НС.

Роль інформації у реагуванні на НС. Методи перевірки достовірності даних. Протидія паніці та фейкам.

Практичне заняття: Аналіз прикладів інформаційних атак у кризових ситуаціях.

Виявлення ознак фейкових повідомлень. Розробка плану комунікації для громади.

Тема 2.9. Міжнародна допомога та координація у сфері реагування на НС.

Основні міжнародні організації у сфері реагування. Механізми отримання та надання допомоги. Приклади міжнародних операцій.

Практичне заняття: Складання плану звернення по міжнародну допомогу у випадку масштабної НС.

Визначення потреб та формування запиту. Вибір організацій та каналів комунікації.

Тема 2.10. Особливості реагування на воєнні НС в умовах тривалої війни в Україні.

Підготовка населення до можливих атак та обстрілів. Організація евакуації під час активних бойових дій. Співпраця цивільних та військових структур у реагуванні.

Практичне заняття: Розробка алгоритму дій для громади під час загрози артобстрілу чи авіанальоту.

Визначення безпечних маршрутів та укриттів. Організація інформування населення.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять (очна (денна, вечірня) форма):

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	МКР
5- й семестр						
Модуль 1. Основи запобігання надзвичайним ситуаціям та організація цивільного захисту.						
Тема 1.1. Вступ до курсу. Система цивільного захисту України: структура, завдання, функції у сфері запобігання надзвичайним ситуаціям.		2	2			
Тема 1.2. Класифікація надзвичайних ситуацій: природні, техногенні, воєнні та соціально-політичні загрози.		2	2			
Тема 1.3. Причини виникнення аварій, катастроф та стихійних лих. Аналіз небезпечних факторів.		2	4			
Тема 1.4. Основи оцінки ризику виникнення надзвичайних ситуацій. Поняття ризику, ймовірності та тяжкості наслідків.		2	2			
Тема 1.5. Системи моніторингу, прогнозування та раннього виявлення загроз. Технічні засоби та сучасні ІТ-рішення.		2	4			
Тема 1.6. Організація профілактичної діяльності для запобігання НС. Планування та впровадження превентивних заходів.		2	4			
Тема 1.7. Взаємодія служб цивільного захисту в умовах загрози та виникнення НС. Ролі, функції та алгоритми взаємодії.		2	4			
Тема 1.8. Управлінські рішення в умовах невизначеності та дефіциту інформації. Підходи до прийняття рішень у кризових ситуаціях.	2	2				
Тема 1.9. Міжнародний досвід запобігання надзвичайним ситуаціям	2	4				

та його інтеграція в українську практику.						
Тема 1.10. Запобігання надзвичайним ситуаціям воєнного характеру в умовах війни в Україні.	2	4				
Модульна контрольна робота		2				
<i>Разом за модулем 1</i>	<i>20</i>	<i>54</i>				
Разом						

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	МКР
6- й семестр						
Модуль 2. Реагування на надзвичайні ситуації в умовах мирного та воєнного часу						
Тема 2.1. Організація реагування на надзвичайні ситуації: принципи та етапи.		2	4			
Тема 2.2. Ліквідація наслідків аварій, катастроф та стихійних лих.		2	4			
Тема 2.3. Медичне забезпечення та евакуація постраждалих під час НС.		2	4			
Тема 2.4. Засоби індивідуального та колективного захисту населення.		2	4			
Тема 2.5. Роль громад та населення в реагуванні на НС.		2	2			
Тема 2.6. Психологічна стійкість та управління стресом в умовах НС.		2	2			
Тема 2.7. Відновлення інфраструктури та життєзабезпечення після НС.		2	4			
Тема 2.8. Інформаційна безпека та протидія дезінформації під час НС.		2	2			

Тема 2.9. Міжнародна допомога та координація у сфері реагування на НС.		2	2			
Тема 2.10. Особливості реагування на воєнні НС в умовах тривалої війни в Україні.		2	4			
Модульна контрольна робота			2			
<i>Разом за модулем 2</i>						
<i>Разом</i>						

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять (заочна (дистанційна) форма):

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	МКР
5 - й семестр						
Модуль 1. Основи запобігання надзвичайним ситуаціям та організація цивільного захисту.						
Тема 1.1. Основи оцінки ризику виникнення надзвичайних ситуацій. Поняття ризику, ймовірності та тяжкості наслідків.		2				
Тема 1.2. Взаємодія служб цивільного захисту в умовах загрози та виникнення НС. Ролі, функції та алгоритми взаємодії.		2				
Разом за модулем 1		4				
6 - й семестр						
Модуль 2. Реагування на надзвичайні ситуації в умовах мирного та воєнного часу						
Тема 2.1.Медичне забезпечення та евакуація постраждалих під час НС.		2				
Тема 2.2. Засоби індивідуального та колективного захисту населення.		2				
Тема 2.3. Відновлення інфраструктури та життєзабезпечення після НС.		2				
Тема 2.4. Особливості реагування на воєнні НС в умовах тривалої війни в Україні.		2				

Модульна контрольна робота						
Разом за модулем 2		8				
Разом						

Теми лекційних занять (очна, заочна)

№ з/п	Назва теми	О	З
5 - й семестр			
Модуль 1. Основи запобігання надзвичайним ситуаціям та організація цивільного захисту.			
1.	Лекція 1.1. Вступ до курсу. Система цивільного захисту України: структура, завдання, функції у сфері запобігання надзвичайним ситуаціям.	2	
2.	Лекція 1.2. Класифікація надзвичайних ситуацій: природні, техногенні, воєнні та соціально-політичні загрози.	2	
3.	Лекція 1.3. Причини виникнення аварій, катастроф та стихійних лих. Аналіз небезпечних факторів.	2	
4.	Лекція 1.4. Основи оцінки ризику виникнення надзвичайних ситуацій. Поняття ризику, ймовірності та тяжкості наслідків.	2	2
5.	Лекція 1.5. Системи моніторингу, прогнозування та раннього виявлення загроз. Технічні засоби та сучасні ІТ-рішення.	2	
6.	Лекція 1.6. Організація профілактичної діяльності для запобігання НС. Планування та впровадження превентивних заходів.	2	
7.	Лекція 1.7. Взаємодія служб цивільного захисту в умовах загрози та виникнення НС. Ролі, функції та алгоритми взаємодії.	2	2
8.	Лекція 1.8. Управлінські рішення в умовах невизначеності та дефіциту інформації. Підходи до прийняття рішень у кризових ситуаціях.	2	

9.	Лекція 1.9. Міжнародний досвід запобігання надзвичайним ситуаціям та його інтеграція в українську практику.	2	
10.	Лекція 1.10. Запобігання надзвичайним ситуаціям воєнного характеру в умовах війни в Україні.	2	

6 - й семестр

Модуль 2. Реагування на надзвичайні ситуації в умовах мирного та воєнного часу.

1.	Лекція 2.1. Організація реагування на надзвичайні ситуації: принципи та етапи.	2	
2.	Лекція 2.2. Ліквідація наслідків аварій, катастроф та стихійних лих.	2	
3.	Лекція 2.3. Медичне забезпечення та евакуація постраждалих під час НС.	2	2
4.	Лекція 2.4. Засоби індивідуального та колективного захисту населення.	2	2
5.	Лекція 2.5. Роль громад та населення в реагуванні на НС.	2	
6.	Лекція 2.6. Психологічна стійкість та управління стресом в умовах НС.	2	
7.	Лекція 2.7. Відновлення інфраструктури та життєзабезпечення після НС.	2	2
8.	Лекція 2.8. Інформаційна безпека та протидія дезінформації під час НС.	2	
9.	Лекція 2.9. Міжнародна допомога та координація у сфері реагування на НС.	2	
10.	Лекція 2.10. Особливості реагування на воєнні НС в умовах тривалої війни в Україні.	2	2

Теми практичних занять (очна, заочна)

№ з/п	Назва теми	О	З
-------	------------	---	---

5 - й семестр			
Модуль 1. Основи запобігання надзвичайним ситуаціям та організація цивільного захисту.			
1.	ПЗ 1.1. Ознайомлення з нормативно-правовою базою цивільного захисту. Аналіз структури ДСНС та інших суб'єктів системи запобігання НС.	2	
2.	ПЗ 1.2. Визначення типу НС на основі описаних сценаріїв. Складання таблиці з характеристиками різних видів НС.	2	
3.	ПЗ 1.3. Розробка причинно-наслідкових діаграм для прикладів реальних надзвичайних ситуацій.	4	
4.	ПЗ 1.4. Виконання розрахунків рівня ризику для заданих умов з використанням спрощених методик.	2	
5.	ПЗ 1.5. Розробка схеми моніторингу потенційно небезпечного об'єкта із зазначенням сенсорів та каналів передачі даних.	4	
6.	ПЗ 1.6. Створення плану профілактичних заходів для конкретної територіальної громади.	4	
7.	ПЗ 1.7. Моделювання міжвідомчої взаємодії при ліквідації наслідків аварії (ділова гра, ситуаційний центр).	4	
8.	ПЗ 1.8. Аналіз кейсів та вироблення рішень у ситуації браку часу та неповної інформації.	2	
9.	ПЗ 1.9. Порівняльний аналіз національної та міжнародної систем запобігання НС. Визначення можливостей адаптації.	4	
10.	ПЗ 1.10. Розробка плану дій громади у разі загрози воєнної НС.	4	
6 - й семестр			
Модуль 2. Реагування на надзвичайні ситуації в умовах мирного та воєнного часу.			

1.	ПЗ 2.1. Складання схеми реагування на прикладі конкретної НС.	4	
2.	ПЗ 2.2. Розробка плану ліквідації наслідків техногенної аварії.	4	
3.	ПЗ 2.3. Створення схеми евакуації з населеного пункту.	4	
4.	ПЗ 2.4. Аналіз оснащення сховища та плану його використання.	4	
5.	ПЗ 2.5. Моделювання роботи волонтерської групи у випадку НС.	2	
6.	ПЗ 2.6. Відпрацювання технік зниження стресу та емоційної стабілізації.	2	
7.	ПЗ 2.7. Розробка плану відновлення об'єкта критичної інфраструктури.	4	
8.	ПЗ 2.8. Аналіз прикладів інформаційних атак у кризових ситуаціях.	2	
9.	ПЗ 2.9. Складання плану звернення по міжнародну допомогу у випадку масштабної НС.	2	
10.	ПЗ 2.10. Розробка алгоритму дій для громади під час загрози артобстрілу чи авіанальоту.	4	2

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

1. Написати **реферат** на тему: «Система реагування на надзвичайні ситуації в Україні: проблеми та перспективи розвитку».

2. Підготувати **реферат**: «Персональна відповідальність та управлінські рішення в умовах НС».

3. Виконати **домашню контрольну роботу** з теми «Класифікація надзвичайних ситуацій» (аналіз 3 реальних прикладів).

4. Розробити та представити **презентацію**: «Основні етапи реагування на НС: міжнародний та національний досвід».

5. Підготувати **аналітичний огляд**: «Ліквідація наслідків аварій та катастроф в Україні за останні 10 років».

6. Виконати **аналіз проблемної ситуації**: «Дії служб цивільного захисту під час масштабної пожежі на промисловому об'єкті».

7. Підготувати **міні-дослідження**: «Організація евакуації під час повені: проблеми та шляхи їх вирішення».

8. Написати **реферат**: «Засоби індивідуального захисту: сучасні зразки та перспективи розвитку».

9. Виконати **практичне завдання**: «Аналіз готовності укриттів у конкретній громаді (на прикладі вашого міста/села)».

10. Підготувати **реферат**: «Роль волонтерів у реагуванні на НС під час війни в Україні».

11. Написати **реферат**: «Психологічні аспекти діяльності рятувальників у кризових умовах».

12. Виконати **аналіз кейсу**: «Організація психологічної підтримки після масованих ракетних обстрілів».

13. Підготувати **практичне дослідження**: «Відновлення енергетичної інфраструктури після НС».

14. Написати **контрольну роботу** з теми «Системи моніторингу та прогнозування загроз: сучасні технології».

15. Підготувати **презентацію**: «Інформаційна безпека під час НС: як уникнути паніки серед населення».

16. Виконати **аналіз проблемної ситуації**: «Виявлення та нейтралізація дезінформації під час кризових подій».

17. Написати **реферат**: «Міжнародні організації у сфері реагування на НС: ООН, НАТО, Червоний Хрест».

18. Підготувати **презентацію**: «Чому міжнародна допомога є критично важливою для України в умовах війни».

19. Виконати **аналітичну роботу**: «Порівняльний аналіз систем цивільного захисту України та Польщі».

20. Підготувати **міні-дослідження**: «Організація цивільного захисту в умовах тривалої війни».

21. Написати **контрольну роботу**: «Причинно-наслідкові діаграми виникнення надзвичайних ситуацій (на прикладі аварій на транспорті)».

22. Виконати **презентацію**: «Рішення органів місцевого самоврядування під час масової евакуації».

23. Підготувати **презентацію**: «Прогнозування та моделювання розвитку подій у разі НС».

24. Підготувати **есе**: «Як сформувати культуру безпеки серед населення?».

25. Розробити **практичний план**: «Дії громади у випадку загрози артобстрілу».

26. Написати **реферат**: «Роль ЗМІ у кризових ситуаціях: інформаційна допомога чи загроза».

27. Виконати **аналіз проблемної ситуації**: «Організація взаємодії служб під час аварії на хімічному підприємстві».

28. Підготувати **міні-дослідження**: «Використання дронів та новітніх технологій у системі моніторингу НС».

29. Написати **реферат**: «Особистісна психологічна стійкість як фактор ефективного реагування на НС».

30. Підготувати **результати власного дослідження** (на вибір студента) та оформити для виступу на студентській науковій конференції з тематики цивільного захисту.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни «**Запобігання надзвичайним ситуаціям**» реалізується у таких формах:

1. **навчальні заняття за видами**: лекції, практичні та семінарські заняття, виїзні (польові) тренування;

2. **виконання індивідуальних завдань** (есе, реферати, кейс-аналізи, підготовка доповідей, участь у наукових заходах);

3. **консультації викладача** (очні та дистанційні, індивідуальні та групові);

4. **контрольні заходи** (тестування, письмові роботи, модульні та підсумкові контрольні);

5. **самостійна робота студентів** (опрацювання літератури, робота з нормативними документами, виконання тренувальних завдань).

Методи навчання і викладання.

Методи навчання за джерелами набуття знань:

1. словесні методи: лекція, пояснення, інструктаж, дискусія, бесіди;

2. наочні методи: ілюстрація, демонстрація відеоматеріалів, моделювання ситуацій, спостереження під час навчальних тренувань;

3. практичні методи: виконання розрахунків ризику, складання планів евакуації, виїзні заняття з моделювання НС.

Інноваційні методи навчання:

1. використання мультимедійних засобів та відеоматеріалів, інтерактивних платформ для навчання;

2. навчання з використанням спеціалізованого програмного забезпечення (системи моніторингу, картографічні ресурси, симулятори НС);

3. інтерактивні методи: рольові ігри, ділові ігри, групові тренінги, дебати;

4. методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички: командна робота, колективне планування, міжгрупова взаємодія у кризових умовах.

Самостійна робота:

1. опрацювання основної та додаткової літератури;

2. аналіз нормативних документів;

3. виконання індивідуальних завдань;

4. підготовка до модульного та підсумкового контролю.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: повсякденне спостереження за навчальною роботою здобувача вищої освіти, опитування та виставлення балів кожного практичного заняття, виконання та захист контрольної роботи, екзамен.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою – ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре

65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, контрольної роботи.

Підсумковий контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі іспиту.

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю.

В таблиці зазначена максимальна кількість балів за заняття.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни (Денна форма навчання 5 семестр

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль очна форма				
Розділ 1	лекції	10	-	-

	практичні заняття	10	5	50
	модульна робота	1	15	15
Разом за розділи				65
Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				5
Разом за поточний контроль				70
ІІ. Підсумковий контроль (залік)				30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100
І. Поточний контроль заочна форма				
Розділ 1	лекції	2	-	-
	практичні заняття	-	-	-
	контрольна робота	1	40	40
Разом за розділи				40
Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				10
Разом за поточний контроль				50
ІІ. Підсумковий контроль (залік)				50
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Заочна форма навчання 6 семестр

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
І. Поточний контроль очна форма				
Розділ 1	лекції	10	-	-
	практичні заняття	10	5	50

	модульна робота	1	15	15
Разом за розділи				65
Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				5
Разом за поточний контроль				70
II. Підсумковий контроль (екзамен)				30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100
I. Поточний контроль заочна форма				
Розділ 1	лекції	4	-	-
	практичні заняття	1	10	10
	контрольна робота	1	40	40
Разом за розділи				50
Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				10
Разом за поточний контроль				60
II. Підсумковий контроль (екзамен)				40
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Модульний контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт 1, 2 :

Критерії підсумкового модульного оцінювання знань здобувачів

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінювання
--	----------------------------

15-12	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самотійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
11-9	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
8-5	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
4-3	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
2-1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.
---	--

Модульний контроль проводиться після кожної логічно завершеної частини (змістового модуля) навчальної дисципліни у вигляді модульної контрольної роботи.

Час та місце проведення модульного контролю визначається викладачем за погодженням з навчальним відділом.

Форми проведення модульного контролю, система та критерії оцінювання зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни та у даному документі.

При модульному контролі оцінюванню підлягають: розуміння та засвоєння певного матеріалу; вироблення навичок проведення розрахункових робіт; вміння вирішувати конкретні задачі та ситуаційні вправи, самостійно опрацьовувати тексти, здатність публічно чи письмово подати пройдений матеріал.

До виконання модульного контролю здобувач вищої освіти допускається незалежно від результатів поточного контролю.

Сума балів, яку накопичив здобувач вищої освіти за результатами виконання модульних контрольних робіт є складовою загальної підсумкової оцінки з дисципліни відповідно до виду підсумкового контролю.

Індивідуальні завдання. Поточний контроль.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань.

Індивідуальне завдання є частиною підготовки здобувача до заняття. Проводиться у формі письмової або усної (презентації) відповіді на теоретичні питання, але впливає на формування фахових компетентностей здобувача. У складі письмової роботи міститься одне завдання.

«5» балів – повна, розгорнута відповідь на питання дослідного та творчого характеру, обґрунтована власна точка зору (алгоритм вирішення проблемних ситуацій, розробка плану дій, пакету заходів, моделювання тощо).

«4» бали – недосить повна відповідь, недостатня аргументованість

на питання дослідного та творчого характеру.

«3» бали – неповні відповіді на запитання, грубі помилки при висвітленні теоретичного матеріалу; недостатньо змістовного матеріалу.

«2-1» бали – часткове виконання завдання, відсутність власного бачення вирішення завдань.

«0» бали – відсутність вирішення завдань.

Підсумковий контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (диференційованому заліку):

Критерії підсумкового оцінювання знань здобувачів на диференційованому заліку

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінювання
30-25	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самотійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
24-20	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.

19-14	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
13-8	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
7-1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії підсумкового оцінювання знань здобувачів на екзамені

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінювання
--	----------------------------

40-35	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самотійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
34-29	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
28-20	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
19-10	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
9-1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.
---	--

Перелік теоретичних питань для підготовки до диференційованого заліку:

Тема 1.1. Вступ до курсу. Система цивільного захисту України

1. Поняття «цивільний захист» та його основні завдання.
2. Структура органів управління цивільного захисту в Україні.
3. Основні функції системи цивільного захисту у сфері запобігання НС.
4. Місце запобігання надзвичайним ситуаціям у системі національної безпеки.
5. Основні нормативно-правові акти України у сфері цивільного захисту.
6. Структура та завдання ДСНС України.

Тема 1.2. Класифікація надзвичайних ситуацій

7. Основні критерії класифікації надзвичайних ситуацій.
- Характеристика природних надзвичайних ситуацій.
8. Характеристика техногенних надзвичайних ситуацій.
 9. Характеристика соціально-політичних надзвичайних ситуацій.
 10. Особливості воєнних надзвичайних ситуацій.
 11. Приклади реальних НС в Україні та світі.

Тема 1.3. Причини виникнення аварій, катастроф та стихійних лих

13. Основні причини природних катастроф.
14. Основні причини техногенних аварій і катастроф.
15. Роль людського фактора у виникненні аварій.
16. Взаємозв'язок екологічних умов і виникнення стихійних лих.
17. Методи ідентифікації небезпечних факторів.
18. Приклади типових помилок, що призводять до катастроф.

Тема 1.4. Основи оцінки ризику

19. Поняття ризику у сфері цивільного захисту.
20. Види ризиків, характерних для НС.
21. Поняття ймовірності та тяжкості наслідків у контексті ризику.
22. Методи якісної оцінки ризику.

23. Методи кількісної оцінки ризику.
24. Використання оцінки ризику для планування заходів безпеки.

Тема 1.5. Системи моніторингу, прогнозування та раннього виявлення

25. Призначення систем моніторингу загроз.
26. Види систем моніторингу та їх характеристики.
27. Основні технічні засоби моніторингу.
28. Використання інформаційних технологій для прогнозування НС.
29. Роль геоінформаційних систем (ГІС) у цивільному захисті.
30. Приклади сучасних програмних рішень для виявлення загроз.

Тема 1.6. Організація профілактичної діяльності

31. Основні принципи профілактики надзвичайних ситуацій.
32. Структура плану заходів цивільного захисту.
33. Етапи розробки профілактичних заходів.
34. Методи оцінки ефективності профілактичних програм.
35. Роль територіальних громад у профілактиці НС.
36. Приклади успішної профілактики НС в Україні чи світі.

Тема 1.7. Взаємодія служб цивільного захисту

37. Основні суб'єкти взаємодії у сфері цивільного захисту.
38. Алгоритм координації дій під час надзвичайних ситуацій.
39. Функції ДСНС у взаємодії з іншими структурами.
40. Роль місцевих органів влади у реагуванні на НС.
41. Приклади ефективної міжвідомчої взаємодії.
42. Труднощі у координації дій під час ліквідації НС.

Тема 1.8. Управлінські рішення в умовах невизначеності

43. Особливості ухвалення рішень у кризових ситуаціях.
44. Основні методи підтримки прийняття рішень.
45. Вплив неповної інформації на якість управлінських рішень.
46. Вплив часових обмежень на процес прийняття рішень.
47. Алгоритми ухвалення рішень у надзвичайних умовах.
48. Приклади управлінських помилок у кризових ситуаціях.

Тема 1.9. Міжнародний досвід запобігання НС

49. Особливості системи цивільного захисту в країнах ЄС.
50. Система запобігання НС у США.
51. Приклади міжнародних ініціатив у сфері цивільного захисту.
52. Переваги міжнародного співробітництва у запобіганні НС.
53. Можливості адаптації європейських стандартів в Україні.

54. Основні бар'єри для інтеграції міжнародного досвіду в Україні.

Тема 1.10. Запобігання надзвичайним ситуаціям воєнного характеру

55. Основні види воєнних загроз для цивільного населення.

56. Наслідки воєнних НС для населення та територій.

57. Методи оцінки ризиків воєнних надзвичайних ситуацій.

58. Особливості взаємодії цивільного захисту та військових структур.

59. Алгоритм дій громади у разі загрози воєнної НС.

60. Основні заходи безпеки для населення в умовах війни.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

Тема 2.1. Організація реагування на надзвичайні ситуації

1. Які основні етапи реагування на надзвичайні ситуації?
2. У чому полягають пріоритети рятувальних робіт у перші години після НС?
3. Як відбувається координація сил і засобів під час початкового етапу реагування?
4. Які завдання кризових штабів при організації реагування?
5. Які фактори визначають швидкість і ефективність реагування на НС?
6. У чому відмінність між плановим та екстреним реагуванням?

Тема 2.2. Ліквідація наслідків аварій, катастроф та стихійних лих

7. Які види рятувальних та відновлювальних робіт застосовуються при НС?
8. Які особливості роботи в зоні ураження під час техногенної аварії?
9. Як здійснюється взаємодія рятувальників з місцевою владою під час ліквідації наслідків?
10. Які першочергові заходи проводяться після виникнення катастрофи?
11. Чому важлива участь волонтерів у ліквідації наслідків НС?
12. Які труднощі виникають під час ліквідації стихійних лих?

Тема 2.3. Медичне забезпечення та евакуація постраждалих

13. Як організовується надання медичної допомоги в умовах НС?
14. Які принципи евакуації населення із зони ураження?
15. У чому особливість транспортування поранених у складних умовах?
16. Яку роль відіграє психологічна підтримка постраждалих?
17. Які основні труднощі евакуації у великих містах?
18. Як здійснюється вибір безпечних маршрутів евакуації?

Тема 2.4. Засоби індивідуального та колективного захисту

19. Які основні види засобів індивідуального захисту населення?

20. Які правила використання протигазів та респіраторів?
21. Які принципи облаштування колективних захисних споруд?
22. Як перевіряється готовність захисних споруд до використання?
23. Які особливості зберігання засобів захисту?
24. Чому важливо навчати населення користуванню засобами захисту?

Тема 2.5. Роль громад та населення в реагуванні на НС

25. Які форми участі громад у рятувальних роботах?
26. Як можна підвищити культуру безпеки серед населення?
27. Які приклади ефективної самоорганізації населення при НС відомі?
28. У чому полягає роль волонтерських організацій?
29. Які завдання можуть виконувати добровільні формування цивільного захисту?

30. Як забезпечується взаємодія громад з офіційними структурами?

Тема 2.6. Психологічна стійкість та управління стресом

31. Які основні психологічні реакції виникають під час НС?
32. Як можна підтримувати особисту психологічну стійкість у кризових ситуаціях?

33. Які техніки використовують для зниження стресу?
34. Як готують рятувальників до роботи в умовах високого стресу?
35. Яка роль лідера у збереженні психологічної стійкості колективу?
36. Які приклади застосування методів саморегуляції відомі?

Тема 2.7. Відновлення інфраструктури та життєзабезпечення

37. Які пріоритети встановлюються при відновленні інфраструктури?
38. Які тимчасові рішення застосовують для забезпечення життєдіяльності після НС?

39. Як відбувається координація з міжнародними гуманітарними організаціями?

40. Які проблеми виникають при відновленні критичних об'єктів?
41. Які ресурси можуть бути залучені для відновлення?
42. Як визначають черговість відновлювальних робіт?

Тема 2.8. Інформаційна безпека та протидія дезінформації

43. Яку роль відіграє інформація під час реагування на НС?
44. Які методи перевірки достовірності інформації застосовують?
45. Як запобігати паніці серед населення?
46. Які основні ознаки фейкових повідомлень?
47. Як розробляється план комунікації для громади в умовах НС?
48. Які інструменти протидії дезінформації використовуються в кризових ситуаціях?

Тема 2.9. Міжнародна допомога та координація

49. Які міжнародні організації беруть участь у реагуванні на НС?
50. Як працює механізм отримання міжнародної допомоги?
51. Які приклади міжнародних операцій із реагування на НС можна навести?
52. Як відбувається координація між державами під час масштабних катастроф?
53. Які переваги надає залучення міжнародної допомоги?
54. Які виклики виникають під час інтеграції іноземної допомоги в національну систему?

Тема 2.10. Реагування на воєнні НС

55. Які особливості реагування на артилерійські та авіаційні обстріли?
56. Як організувати евакуацію під час активних бойових дій?
57. Яку роль відіграє співпраця цивільних та військових структур у реагуванні?
58. Які ключові ризики для населення виникають у зоні бойових дій?
59. Як інформувати населення під час воєнних НС?
60. Які заходи підвищують готовність громад до воєнних загроз?

Політика викладання навчальної дисципліни

Політика викладання дисципліни **«Запобігання надзвичайним ситуаціям»** ґрунтується на принципах академічної доброчесності, дисципліни, взаємоповаги та відповідальності здобувачів вищої освіти.

1. Система вимог та правил поведінки на заняттях:

1. присутність на всіх лекційних та практичних заняттях є обов'язковою;
2. запізнення на заняття не допускається; у разі запізнення здобувач може бути не допущений до аудиторії без поважної причини;
3. під час занять забороняється користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними пристроями без дозволу викладача (виняток — використання для виконання завдань навчального характеру);
4. від здобувачів вимагається активна участь у дискусіях, практичних завданнях та тренуваннях.

2. Виконання навчальних завдань:

1. усі індивідуальні та самостійні завдання повинні виконуватися у встановлені терміни;
2. захист індивідуальних завдань проводиться у визначені викладачем терміни;

3. заборгованості щодо завдань необхідно ліквідувати не пізніше ніж за два тижні до завершення семестру.

3. Академічна доброчесність:

1. категорично забороняється списування, використання сторонніх матеріалів під час контрольних заходів, плагіат у рефератах, есе, дослідницьких роботах;

2. усі письмові роботи можуть бути перевірені на наявність академічного плагіату;

3. у разі виявлення порушення правил академічної доброчесності робота не зараховується, а здобувач отримує незадовільну оцінку.

4. Взаємодія викладача та студентів:

1. під час занять вітається командна робота, взаємодопомога та участь у групових проєктах;

2. здобувачі зобов'язані дотримуватися норм етичної поведінки та поважати думки інших учасників освітнього процесу;

3. конфліктні ситуації вирішуються виключно у правовому полі.

Додаткові вимоги:

1. пропуски занять можливі лише з поважних причин (підтверджених документально). У такому разі здобувач вищої освіти повинен самостійно опрацювати пропущений матеріал і відпрацювати практичні завдання;

2. відвідування тренувань та виїзних занять є обов'язковим і не може бути замінено лише теоретичним опрацюванням матеріалу;

3. дотримання вимог чинного законодавства України, нормативних документів ДСНС та НУЦЗ України є обов'язковим.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02 жовтня 2012 р. №5403–VI.

2. Закон України «Про правовий режим воєнного стану».

3. Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні».

4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2022 р. № 179-р «Про організацію функціонування єдиної державної системи цивільного захисту в умовах воєнного стану».

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 р. № 626 “Про затвердження Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту”.

6. Наказ МВС України від 05.11.2018 № 879 «Про затвердження Правил техногенної безпеки», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27 листопада 2018 р. за № 1346/32798.

7. Наказ ДСНС від 17 травня 2022 року № 253 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення планів локалізації і ліквідації аварій та їх наслідків».

8. Васійчук В.О. Основи цивільного захисту: Навч. посібник / В.О. Васійчук, В.Є Гончарук, С.І. Качан, С.М. Мохняк.- Львів:Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2010.- 417с.

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 444 "Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях".

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.11.2013 р. № 824 "Порядок здійснення державного нагляду за дотриманням вимог ядерної та радіаційної безпеки".

11. Деревинський Д.М., Єлісєєв В.Н., Попов Л.В. “Завдання та діяльність центральних органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту” – Навчальний посібник. К.2012.

12. Деревинський Д.М., Єлісєєв В.Н., Попов Л.В. “Інженерний захист населення і територій при надзвичайних ситуаціях ” – Навчальний посібник. К.2013.

13. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т. 1. Техногенна та природна небезпека. / За загальною редакцією В.В. Могильниченка.– К.: КІМ, 2007.– 636 с.

14. Варивода К. С., Горденко С. І. Цивільний захист : підручник. Переяслав (Київ. обл.) : Домбровська Я. М., 2020. 596 с.

15. Біла книга цивільного захисту України: інформаційне видання ДСНС / за заг. ред. П.Б. Волянського. Київ, 2023. 272 с.

16. Екологічна безпека та охорона довкілля [Електронний ресурс] : Монографія / Д. В. Зеркалов – Електрон. да- ні. – К. : Основа, 2011.

17. Безпека життєдіяльності [текст] : підручник. / [О. І. Запорожець, Б. Д. Халмурадов, В. І. Применко та ін.] – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 448 с.

18. Захисні споруди цивільного захисту : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 263 – Цивільна безпека щодо освітніх програм «Цивільний захист», «Охорона праці», «Аудит та консалтингова діяльність у галузі охорони праці» / В. В. Барбашин, В. О. Росоха, О. С.

Скрипник, П. А. Білим; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ імені О. М. Бекетова, 2021. – 71 с.

19. Варивода К. С., Горденко С. І. Цивільний захист : підручник. Переяслав (Київ. обл.) : Домбровська Я. М., 2020. 596 с.

20. Алгоритми надання невідкладної допомоги у критичних станах : навч. посіб. / І. І. Тітов, О. В. Волошинський, Л. В. Глушко, О. І. Дацюк. Вінниця : Нова книга, 2010. 292 с.

21. Безпека людини у сучасних умовах : монографія / В. В. Березуцький та ін. Харків : ФОП Мезіна В. В., 2018. 208 с.

22. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Основні положення : ДСТУ 5058:2008. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 15 с.

23. Горденко С. І. Охорона праці в галузі. Цивільний захист : навч. метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.) : Домбровська Я. М., 2016. 146 с.

24. Домедична допомога : навчальний посібник з курсу «Медицина надзвичайних ситуацій» / К. О. Вандер, І. О. Толкунов, А. В. Ромін. Харків : НУЦЗУ, 2015. 457 с.

25. Запорожець О. І., Михайлюк В. О., Халмурадов Б. Д. Цивільний захист : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 264 с.

26. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Організація управління в НС : посіб. / За заг. ред. В. М. Антонця. Київ : Купріянова, 2007. Т. 2. 307 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України www.president.gov.ua/.

2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>.

3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.

4. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.

5. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.

6. Пошукова Інтернет система <http://www.Google.com.ua/>.

Розробник:

Олег БАС